

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

V. Proponitur & explicatur secunda difficultas, quæ in eo posita est, quod corpus non occupet locum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

Illustraret, si poneretur in pluribus locis. Nam caussa cur vna facula posita in vno loco non illuminet ea, quæ procul absunt, est, quia illa non sunt intra spheram actiuitatis, illius faculæ.

At si facula ponatur in pluribus locis, iam erunt illa omnia intra spheram actiuitatis eius, nec propterea tamen sequetur, faculam illam esse soli æqualem, aut agere vltra suam virtutem; nam ipsa sua virtute non illuminat, nisi modicum sibi proportionatum, sol autem sua virtute illuminat totum orbem: sed ex positione in multis locis id illi faculæ accedit, vt multas habeat spheras actiuitatis, omnes tamen exiguas, & sibi proportionatas. Et simile est omninò de corpore trium cubitorum, quod (vt supra diximus) occupare potest spacium sex, & nouem cubitorum, non vnica extensione sua, sed quia sapius illa extensio ponitur in loco. Atque hæc dicta sint de actionibus corporis locati, quæ recipiuntur in ipsis locis, vel aliis extrinsecis corporibus.

CONTRARIUM porò iudicium esse debet de his, quæ recipiuntur in corpore locato: quæ enim recipiuntur in corpore, siue sint actiones, siue qualitates, siue quæcunque alia; non multiplicantur, quia corpus vnum est, non multa. Itaq; si corpus vno in loco calefiat, etiam in alio erit calidum; & si vno in loco sit prope igne, in altero prope glaciem; nec summe frigeat, sed eodem modo alterabitur, atque alteraretur, si in eodem loco applicarentur ei contraria illa agentia: & si vno in loco vulneretur, aut occidatur; in altero etiam vulneratum apparebit, & morietur: & si vno in loco comedat, in altero non esuriet, etiam si non comedat, quia idem est corpus. Sed de his satis multa dicta sunt.

CAPVT QVINTVM.

Propositur, & explicatur SECUNDA difficultas, que in eo posita est, quòd corpus non occupet locum.

NTEQVAM ad probationem SECUNDI pronuntiati veniamus, duo sunt obseruanda. PRIMVM est, duas opiniones particulares falsas, & erroneas excogitatas fuisse in Scholis, ob huius mysterij

mysterij magnitudinem; quæ etiam nonnullam occasio-
 dederunt hæreticis huius temporis, argumenta subtilia
 contra veritatem fidei obiiciendi. VNA fuit Durandi in 4. dist.
 10. quæst. 2. qui probabile esse putauit in Eucharistia substan-
 tiam corporis Christi esse absque magnitudine; & argumen-
 tum fecit ad hoc probandum, quæ nunc etiam à Sacramentariis
 fiunt, vt quod de essentia magnitudinis sit occupare locum
 alia, quæ postea adferemus. ALTERA sententia veterum opo-
 rundam, quam sine nomine refert, & refellit Albert. in 4. dist.
 13. art. 10. & quam postea sequutus videtur Okam in 4. quæst.
 4. qui dicunt esse quidem in Eucharistia magnitudinem cor-
 poris Christi, quam ipsi à substantia distingui re ipsa non pe-
 tant; sed addunt, ita penetrari singulas partes cum omnibus
 aliis, vt nulla figura sit in corpore Christi, nec distinctio
 ordo partium corporis.

AT sententia communis scholarum, & Ecclesiæ est, in E-
 charistia totum Christum existere cum magnitudine, & om-
 nibus accidentibus, excepta relatione ad locum celestem
 quam habet, vt est in cælo, & iis, quæ ad existentiam in cælo
 consequuntur: & contra in cælo totum existere cum mag-
 nitudine, & omnibus accidentibus, excepta relatione ad
 speciem panis, quam habet, vt est in Eucharistia: & præter
 corpus Christi partes, & membra non se penetrare, sed
 distincta esse & disposita inter se, vt & figuram, & ordinem
 habeant corpori humano conuenientem. Ita docent Alber-
 tus, S. Thomas, Bonauentura, Richardus, Scotus, & alij in
 dist. 10. vel 13. & Alexand. 4. parte summæ, quæst. 10. m. 7. art. 1.
 & alij. Et hanc esse doctrinam Ecclesiæ dubitari non potest.
 NAM Ecclesiæ vniuersa, vt patet ex Concilio Tridentino
 13. can. 1. non solum corpus, & sanguinem, sed etiam animam
 & diuinitatem, atque ad eò totum Christum in Eucharistia
 esse docet. Certum autem est animam, & Diuinitatem non
 esse in Eucharistia ex vi consecrationis, sed ex naturali con-
 comitantia; quia vbi est vnum, ibi esse necesse est quidem
 cum illo est vnitum. At magnitudo & figura, vnita sunt cor-
 pori Christi, & quidem naturaliter, & inseparabiliter, &
 illa adsunt.

PRAETEREA cum Dominus ait: *Accipite, & comedite
 hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur, idem corpus
 manducandum dedit, quod ad mortem tradendum foret.*

sequentidie: ad mortem autem non fuerat tradendum corpus sine magnitudine, & figura, & aliis accidentibus, quæ in ipsa magnitudine fundantur.

AD HÆC, in Eucharistia sub specie panis caro Domini propriè continetur, iuxta illud, Ioan. 6. *Panis, quem ego dabo, caro mea est.* Et rursus: *Caro mea verè est cibus.* Et illud Ecclesiasticum: *Verbum caro panem verum verbo carnem efficit.* At certè substantia sine quantitate, & complexione quadam accidentium caro dici non potest.

DENIQUE in Eucharistia non sola caro, sed etiam anima continetur, ut supra ex Concilio Tridentino probatum est. Atqui anima in corpore esse nequit, nisi disposito, & organizato: sine quantitate nulla esse potest dispositio, nulla organizatio; non igitur fieri potest, ut Durandi opinio cum Ecclesiæ doctrina facilè concilieretur. Sed hæc fusiùs tractanda Scholasticis relinquemus.

SECUNDO, obseruandum est, ut Ecclesiæ sententia plianius intelligatur, magnitudini tria quædam conuenire, quorum vnum ex altero sequitur. PRIMVM est, extensam esse in se, & partem habere extra partem, ac proinde situm quendam intrinsecum, & ordinem, ac dispositionem partium; & hoc primum omninò essenziale magnitudini est. Quid enim est linea, nisi extensio in longitudinem? quid superficies, nisi extensio in longitudinem & latitudinem? quid corpus, nisi extensio in longitudinem, latitudinem, & profunditatem? Si tollas itaque extensionem, & partes, tolles pariter magnitudinem. ALTERVM est, coextendi loco, seu commensurari loco, & habere situm extrinsecum in ordine ad locum: atq; hoc posterius est, & ex primo sequitur, & idèd separari potest ab illo. Nam supremum cælum reuera extensum est in seipso, & tamen nullum occupat locum, cum à nullo corpore ambiatur. TERTIVM est, extrudere aliud corpus ex loco, seu non pari secum aliam magnitudinem in loco sibi adæquato: & hoc est posterius secundo, & ex illo sequitur. Idèd enim corpus vnum non patitur alterum secum, quia replet totum locum. Quia tamen semper posterius per Dei potentiam separari potest a priore, ita ut maneat prius sine posteriore, non contra; quia non pendet prius à posteriore: inde est, quod secundum Catholicos, potest vnum corpus occupare locum, & tamen non expellere aliud, quæ dicitur propriè penetratio corporum.

T t His

His notatis, Catholicorum communis sententia est, in Sacramento Eucharistiæ verè adesse totam magnitudinem corporis CHRISTI, sed habere primam conditionem, quæ (ut diximus) essentialis est, non autem secundam, & tertiam, quæ separabiles sunt. Et quamvis in Sacramento, nulla sit proprie corporum penetratio, cum desit secunda conditio: tamen existimamus posse etiam per Dei potentiam dari penetrationem, ita ut corpus aliquod habeat primam, & secundam conditionem sine tertia. Quæ quia aduersariis impossibilia videntur, nunc ea probare aggrediemur duplici argumentorum genere. Quorum *ALTERVM* sumitur ab omnipotentia Dei, quam Scripturæ prædicant. *ALTERVM* ab exemplis, præsertim à Scriptura, tum aliundè petitis.

CAPVT SEXTVM.

Posse corpus alicubi esse, & locum non occupare.

P R I M V M igitur argumentum sumitur ab illis Scripturis, quæ dicunt esse apud DEVM omnia possible. Matth. 19. Marci 14. Luca 1. Porro inter omnia esse etiam id, de quo nunc agimus, probari potest ex principiis aduersariorum, ut supra fecimus probando alio Catholicorum pronuntio. Vide caput præcedens.

Sed præter ea probatur ex ipsa rei natura. Conuenit enim inter nos, non debere excipi ab eorum numero, quæ Deus potest facere, nisi ea, quæ implicant contradictionem. Corpus autem esse alicubi, & non occupare locum, vel occupare, & non expellere alterum, nullam implicat contradictionem. Nam id est implicare, repugnare essentia: non autem repugnat essentia magnitudinis, non occupare locum, aut non expellere alterum corpus. Id quod probatur *PRIMO*, quia occupare locum, est quid posterius ipsa magnitudine: prius enim res in se magna est, & apta replere locum, deinde replere locum. Nihil autem posterius est de essentia prioris: essentia enim in indiuisibili consistunt. *SECUNDO*, potest magnitudo intelligi, atque etiam definiri sine loco, siue repleione loci; immò nemo hætenus in definitione magnitudinis posuit locum. Et quod maius est, potest esse sine loco, ut patet de vltima sphaera, & de corporibus, quæ sine dubio à Deo collata